

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ: ЕТНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Ростислав Конта, Наталія Ховайба

THE RESEARCH OF PUBLISHING ACTIVITY OF SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY IN LVIV: ETHNOLOGICAL ASPECT

Rostyslav Konta, Natalia Khovaiba

The article covers the problem of research of the Society's publications in the context of the development of ethnological knowledge in this institution. NTSh periodicals contain assessments of the state of development of ethnology in this organization both by its members and well-known European scholars of the time. The problem of historiographical research of such printed bodies of the Society as «Notes of NTSh» and «Literary-scientific bulletin» is analyzed. These periodicals contain important information on the assessment of ethnological achievements of the Society's members, information on ethnographic research in this organization, as well as an overview of the publications of the Ethnographic Commission – the relevant structural unit within which ethnographic research was conducted. On the pages of these publications can be traced the scientific controversy of scientists on the problem of ethnology in NTSh. From this point of view, the periodicals of the Society were not analyzed, although today there are a number of articles, monographs, dissertations, bibliographic indexes, which are devoted to individual publications of the Society. In particular the «Literary-Scientific Bulletin» has often been the subject of scientific research. At the same time, despite the existence of separate works devoted to the study of the development of science in the Society, they do not highlight the ethnological context. This problem requires a comprehensive approach that requires a systematic analysis of the publishing activities of the Ethnographic Society with coverage of works related to ethnology, ethnography, folklore, musicology, customary law etc.

Key words: historiography, ethnology, ethnography, folklore, Society, periodicals.

Народознавча діяльність членів Наукового товариства імені Шевченка у Львові (1892–1940) є важливою віхою в становленні етнології як науки в Україні. На окрему увагу в даному контексті заслуговує видання етнографічних та фольклорних матеріалів в межах цієї організації. Пролити світло на проблему організації етнологічних досліджень в Товаристві можуть його видання, в яких містяться оцінки стану розвитку етнології в цій організації як самими її членами, так і відомими тогочасними європейськими вченими, а також російськими дослідниками.

Водночас і досі залишається відкритою проблема історіографічного дослідження таких друкованих органів Товариства, як «Записки НТШ», «Літературно-науковий вістник» та «Хроніка НТШ», які подавали інформацію про етнографічні наукові пошуки в цій організації. У названих виданнях містяться важливі відомості щодо оцінки етнографічних здобутків членів Товариства, а також подається огляд видань відповідного структурного підрозділу – Етнографічної комісії.

На сторінках зазначених друкованих органів можна простежити наукову полеміку вчених стосовно проблеми розвитку етнології в НТШ. Отож, вивчаючи видання Товариства, можна з'ясувати, як відбувався процес організації та проведення широкомасштабних народознавчих наукових пошуків в цій інституції. Крім того, матеріали видань НТШ містять елементи історіографічних узагальнень та дозволяють простежити, як оцінювали стан етнологічної роботи в цій

організації її співробітники, а також інші науковці, які рецензували етнологічні праці Товариства та аналізували перебіг і результати етнографічних наукових пошуків його членів.

Під таким кутом зору друковані органи НТШ не аналізувалися, хоча нині наявна низка статей, монографій, дисертаційних досліджень, бібліографічних покажчиків, які присвячені окремим виданням Товариства або пов'язані з ними опосередковано. В даному контексті на особливу увагу заслуговують дві групи джерел: дослідження, що присвячені окремим виданням Товариства та аналізу вміщених у них матеріалів; а також історіографічні джерела, що висвітлюють редакційну чи видавничу діяльність окремих членів НТШ у його виданнях.

Серед досліджень, що присвячені окремим виданням НТШ найбільше праць, що стосуються «Літературно-наукового вістника» та «Записок НТШ». В даному переліку видань Товариства на перше місце слід поставити праці, присвячені «Літературно-науковому вістнику», оскільки це видання найчастіше ставало об'єктом наукових досліджень учених. Огляди матеріалів «Літературно-наукового вістника» регулярно друкувалися на сторінках «Записок НТШ», переважно в розділі «Наукова хроніка». Перша згадка про «Літературно-науковий вістник» міститься у «Записках НТШ» за 1898 р., коли було повідомлено читачам про плани щодо створення даного друкованого органу (Кокорудз 1897, с. 5).

У постійній рубриці «Наукова хроніка» «Записок НТШ» у процесі огляду тогочасних періодичних видань постійно друкувалися аналітичні матеріали про зміст «Літературно-наукового вістника» (Маковей 1899; Джиджора 1906; Джиджора 1908 та ін.). Окремо проаналізував редакційну політику «Літературно-наукового вістника», його реформування з подальшим переходом до УРВС та друком вісника в Києві В. Гнатюк (Гнатюк 1910), зазначивши при цьому, що причиною змін у цьому виданні стали постійні претензії до його змісту, які висловлювались на засіданнях НТШ (Гнатюк 1910, с. 340).

«Літературно-науковий вістник» ставав предметом дослідження В. Дорошенка в діаспорний період його наукової діяльності. Цьому виданню автор присвятив як окреме монографічне дослідження (Дорошенко 1948), так і статтю у цьому ж «Літературно-науковому вістнику», який видавався за кордоном після вимушеного саморозпуску НТШ (Дорошенко 1948, с. 47–55). Нині об'єднаний та відредагований варіант обох праць В. Дорошенка наявний у додатках до покажчика змісту «Літературно-наукового вістника», що вийшов у 2000 році (Ясь 2000, с. 527–542). Головним завданням зазначеного видання В. Дорошенко визначив «...будування української культурної соборности, як передумови соборности державної» (Ясь 2000, с. 529). Відповідно питання етнографічного характеру, які піднімалися на сторінках «Літературно-наукового вістника», виконували роль наукового обґрунтування єдності всіх українських етнічних земель.

Довідкова інформація про «Літературно-науковий вістник» була видана в англійській енциклопедії України в Торонто в 1993 р. також зусиллями В. Дорошенка (Doroshenko 1993).

Останнім часом дослідники почали піднімати проблему загальнотеоретичного характеру, пов'язану з «Літературно-науковим вістником», зокрема, питання його періодизації (Бартко 2007). Також вийшли у світ узагальнюючі статті в енциклопедіях, присвячені цьому виданню (Ясь 2009).

«Записки НТШ» теж досить часто ставали предметом наукових досліджень. Перші відгуки на це видання були оприлюднені вже незадовго після публікацій його першого тому. Вихід «Записок НТШ» активно обговорювався на сторінках наукової періодики, а перші відгуки на цей друкований орган підготували А. Кримський (Крымский 1893; Крымский 1894) та М. Драгоманов (Драгоманов 1893). «Записки НТШ» неоднозначно оцінювалися в літературі, особливо до 1895 р., коли їх редагуванням зайнявся М. Грушевським, який суттєво підвищив науковий рівень цього видання.

Так, А. Кримський концентрував свою увагу на етнографічних матеріалах вміщених у «Записки НТШ», та зазначив, що в першому томі названого видання не було надруковано жодних матеріалів відомих вчених (Крымский 1893, с. 178). Автор критикує окремі етнографічні статті вчених Товариства за їх неточності, недосконалу мову викладу матеріалу та інші недоліки. Підсумовуючи загальне враження про перший том «Записок НТШ» А. Кримський написав: «Об-

щеє впечатление от новаго издания не особенно благоприятное. Редакция сама чувствует это и обещает, что следующий том будет серьезным и богатым» (Крымский 1893, с. 179). Але, аналізуючи наступний том зазначеного видання, автор знову наголосив на тому, що «Записки НТШ» «...крайне смешанного содержания» (Крымский 1894, с. 192). Водночас, критикуючи окремі праці, які стосуються етнологічних досліджень, А. Кримський наводив матеріали, що інформативно доповнювали підняту в статтях проблематику.

Досить низько оцінював перші томи «Записок НТШ» також і М. Драгоманов, який критикував це видання як таке, в якому немає «...найелементарнішої пошани до історичної правди, а через те й до громади» (Драгоманов 1893, с. 128). Він стверджував, що відомості в «Записках НТШ» неправдиві, а саме видання спізнилося на 20 років (Драгоманов 1893, с. 129). М. Драгоманов критикував статті, вміщені в «Записках НТШ». Зокрема, М. Сергієнка (один з псевдонімів М. Грушевського) називав молодим ученим, який відділяв історію російську від загальноєвропейської та, покладаючись на «свою мудрість» російських вчених, вдався до помилок (Драгоманов 1893, с. 188). Низько оцінював М. Драгоманов і праці О. Кониського й інших учених та, підсумовуючи зміст першого тому «Записок НТШ», зазначив, «...що він не дуже то може будити радість в українцях: ні наші учені в Росії, ні в Австрії, ні редакція, видимо, не приклали серйозно рук до того, що той том був як мога більш достійним нашого «велетня-народа». Хто тут більше винен, чи учені, чи редакція – судити не беремось» (Драгоманов 1893, с. 208).

Другий том «Записок НТШ» учений оцінив не краще за перший, вважаючи, що в результаті українська наука лише «...збагатилась творами «собственных Платонов» по більшій частині мертворожденних...» (Драгоманов 1893, с. 237). Загалом же позиція М. Драгоманова стосовно наукової цінності «Записок НТШ» складається із двох аспектів: суб'єктивного (міжособистісними непорозуміннями з членами НТШ) та об'єктивними (низьким рівнем наукових праць та редагуванням до часу, коли Товариство очолив М. Грушевський).

Цікавий матеріал щодо внутрішніх проблем у НТШ, пов'язаних із виходом «Записок НТШ» у контексті розвитку української етнології в Товаристві, міститься у статті М. Возняка «Ол[ександр] Кониський і перші томи «Записок» (З додатком його листів до Митр[офана] Дикарева» (Возняк 1929). Основна увага цієї статті зосереджувалася більше на проблемах створення та реорганізації НТШ, а також на виданні «Записок НТШ» і думок з цього приводу таких вчених, як О. Кониський, І. Франко, М. Драгоманов, А. Кримський та ін.

Водночас інформація, що розкриває міжособистісні стосунки вчених та їхнє бачення розвитку науки в НТШ проливає світло і на погляди окремих науковців щодо проблеми етнографічних досліджень у цій інституції. Так, М. Возняк наводив погляди А. Кримського про заплановане змістовне наповнення «Записок НТШ», що дає можливість зрозуміти значення етнографії як окремого наукового напрямку в НТШ. Цитуючи слова А. Кримського, автор зазначав: «...Під назвою «Записок» мало виходити щороку кілька томів праць мішаного наукового змісту, але що «українофіли-вчені займаються виключно історією й етнографією», то «Записки» головню заповнятимуться історичним і етнографічним матеріалом» (Возняк 1929, с. 353). Отже, показовим є те, що перша аналітична стаття, присвячена «Запискам НТШ», була вміщена в цьому ж друкованому органі і стосувалася організаційних проблем, пов'язаних із заснуванням та реформуванням цього видання, і саме в цій статті були вказівки на важливість етнографії як окремого напрямку наукової діяльності членів НТШ.

Активне дослідження «Записок НТШ» розпочалося із здобуттям Україною незалежності. Але перші видання цього історіографічного періоду про зазначений друкований орган мали переважно довідковий характер (Русіна 1991; Антонович 1991; Романів 1992). Найбільш ґрунтовним дослідженням, присвяченим цьому виданню, є стаття О. Купчинського (Купчинський 1995), в якій проаналізовано всі томи «Записок НТШ» визначеного нами хронологічного періоду, їх тематику, структуру, періодичність виходу у світ тощо.

Окрему групу історіографічних джерел складають праці, присвячені дослідженню Товариства, де подається інформація про «Записки НТШ» як про важливий напрям науково-видав-

ничої роботи цієї інституції (Студинський 1928; Лев 1972; Кучер 1992). Можна виділити також праці, які присвячені дослідженню цього видання в контексті розвитку науки в Товаристві загалом, без виділення етнологічного напрямку. До останніх можна зачислити дослідження З. Зайцевої (Зайцева 2004).

До другої групи належать історіографічні джерела, що висвітлюють редакційну чи видавничу діяльність окремих членів НТШ у його друкованих органах. У цьому випадку всі наявні історіографічні джерела можна розділити на дві підгрупи: праці, присвячені редакторській діяльності у виданнях Товариства І. Франка, та редакційно-організаційній роботі у цьому напрямі М. Грушевського. Саме ці проблеми були покладені в основу багатьох дисертаційних досліджень.

Зважаючи на ідеологічні обмеження радянської науки, перші дисертаційні дослідження редакторської діяльності членів НТШ були присвячені І. Франку. Це, зокрема, праця Б. Канцелярука про діяльність І. Франка як співредактора «Літературно-наукового вістника» (Канцелярук 1975), яка мало що дає для вивчення поставленої нами проблеми, оскільки предметом її дослідження стали проблеми філологічного характеру, що не пов'язані з питаннями етнологічної організаційно-наукової та редакційної діяльності вченого.

Вагомий вклад у вивчення поставленої нами проблеми зробив А. Франко у дисертаційному дослідженні (Франко 1995), що розкриває низку важливих проблем науково-організаційної діяльності І. Франка в НТШ та дозволяє з'ясувати його здобутки як організатора етнологічних досліджень.

Наприкінці 1990-х – на початку 2000-х років проблема редакційної та видавничої діяльності І. Франка стала предметом наукового аналізу низки дослідників (Шаповал 1997; Франко 1998; Василенко 2005). Але найбільш послідовно та ґрунтовно цю проблему почав розробляти Б. Якимович, статті (Якимович 2006; Якимович 2007; Якимович 2008) та монографія (Якимович 2006) якого були покладені ним в основу свого дисертаційного дослідження (Якимович 2007).

Діяльність М. Грушевського як редактора та фундатора наукових видань НТШ почала активно розроблятися лише з середини 1990-х років (Коновець 1995; Квітко 1995). Найбільше досліджень присвячено редакційній діяльності М. Грушевського в «Літературно-науковому вістнику» та його співпраці в іншими членами Товариства, які належали до редколегії цього друкованого органу (Кузіна 1998; Бурлака 2004; Ткаченко 2010). При цьому звертали увагу переважно на публіцистичний, культурницький та політико-громадянський аспекти редакційної діяльності М. Грушевського в «Літературно-науковому вістнику» (Зелінська, Пилипів 1995; Панькова 2005; Гирич 2005), тоді як питання редакційної діяльності вченого як організатора етнологічної науки, залишався осторонь. Водночас окремі дослідження стосувалися і діяльності М. Грушевського не лише в «Літературно-науковому вістнику», але й у «Записках НТШ». Зокрема, цікавим є дослідження І. Цибенко (Цибенко 2004), яка дослідила критико-бібліографічну діяльність вченого на сторінках зазначених видань, що дозволяє виявити джерельну базу поглядів М. Грушевського на науково-організаційні аспекти діяльності етнологів Товариства. Ця проблема отримала висвітлення й у дисертаційному дослідженні авторки (Цибенко 2005). В історіографії можна простежити й інші спроби комплексної оцінки редакційної та видавничої діяльності окремих членів Товариства. Так, якщо І. Цибенко розглядала діяльність М. Грушевського в різних виданнях НТШ, то Г. Корбич підійшла до цієї проблеми з іншого боку – розглянула діяльність різних редакторів у одному виданні (ЛНВ) Товариства (Корбич 1994). Окремі проблемні питання діяльності М. Грушевського у виданнях НТШ стали предметом історіографічних узагальнень (Капелюшний, Кузіна 1998).

Таким чином особливістю сучасного стану розвитку історіографічної науки є те, що і досі, фактично, відсутні комплексні історіографічні праці, в яких з'ясовувалися б проблеми розвитку української етнології в НТШ у 1892–1940 рр. крізь призму аналізу матеріалів, вміщених у виданнях цієї організації. Незважаючи на наявність окремих праць, присвячених дослідженню розвитку науки у Товаристві, в них не виділений саме етнологічний контекст. Зазначеного проблема потребує комплексного підходу з урахуванням різних підходів до тлумачення етно-

логії як науки в період діяльності НТШ у Львові і на сучасному етапі. Це у свою чергу вимагає системного аналізу видавничої діяльності Товариства народознавчого характеру з охопленням праць, що стосуються етнографії, фольклористики, музикознавства тощо. Проблема ускладнюється ще й тим, що подібного роду дослідження виходили в різних виданнях, які належали до різних структурних підрозділів НТШ. Так, зокрема, звичаєве право в Товаристві досліджувалося в рамках Правничої комісії, що мала свій друкований орган, присвячений юридичній науці – «Часопись Правничу». Тому на сьогодні нагальною є потреба створення комплексного дослідження видавничої діяльності Товариства в контексті становлення етнологічної науки в Україні, що потребує ґрунтовного дослідження всіх народознавчих періодичних видань цієї інституції у визначений хронологічний період.

Список джерел та літератури

- АНТОНОВИЧ, О., 1991, [Купчинський О.] Про 156-й том Записок Наукового товариства імені Шевченка, який не вийшов друком у 1939 році, Записки НТШ, Львів, Т. 222 (ССХХІІ). Праці Історико-філософської секції, 427–434.
- БАРТКО, О., 2007, «Літературно-науковий вісник»: до проблеми періодизації [«Literary-scientific bulletin»: to the problem of periodization]. Слово і час, № 6, 32–36.
- БУРЛАКА, Г., 2004, Співпраця Михайла Грушевського та Осипа Маковея в перші роки видання «Літературно-наукового вісника»: (З додатково вибраних листів О. Маковея до М. Грушевського), Слово і час, № 5, 58–75.
- ВАСИЛЕНКО, М., 2005, Видавничі ідеї Івана Франка, ДІЛ, № 2, 44–51.
- ВОЗНЯК, М., 1929, Ол[ександр] Кониський і перші томи «Записок» (З додатком його листів до Митр[офана] Дикарева, Записки НТШ, Львів, СЛ, 339–390.
- ГИРИЧ, І., 2005, Публіцистика М. Грушевського на сторінках «Літературно-наукового вісника» (1907–1914), Грушевський М. Твори: У 50 т., Львів, Т. 2, V–XXIII.
- ГНАТЮК, В., 1910, Десятилітє українсько-руської видавничої спілки у Львові, Літературно-науковий вісник, Львів, Т. LII, Кн. IX, 335–344.
- ДЖИДЖОРА, І., 1908, Літературно-Науковий Вісник, Записки НТШ, Т. LXXXVI, Кн. VI, 150–160.
- ДЖИДЖОРА, І., 1906, Огляд часописів за р. 1905. – Часописи українські, Записки НТШ, Львів, Т. LXXIII, Кн. V, 166–175.
- ДОРОШЕНКО, В., 1948, Літературно-науковий вісник. Авґсбург: Укр. вільна акад. наук.
- ДОРОШЕНКО, В., 1948, Літературно-науковий вісник (З нагоди 50-ліття заснування), Літературно-науковий вісник, Львів, Т. XXXII, Кн. I, 47–55.
- ДРАГОМАНОВ, М., 1893, Записки Товариства ім. Шевченка, Народ, № 14, 128–130, № 17, 186–188, № 18, 207–208, № 19–20, 235–237.
- ДРАГОМАНОВ, М., 1893, Записки Товариства ім. Шевченка, Народ, № 17, 186–188.
- ДРАГОМАНОВ, М., 1893, Записки Товариства ім. Шевченка, Народ, № 18, 207–208.
- ДРАГОМАНОВ, М., 1893, Записки Товариства ім. Шевченка, Народ, № 19–20, 235–237.
- ЗАЙЦЕВА, З.І., 2004, «Записки Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка»: започаткування та шлях до академічного стандарту (1892–1914 рр.), Український історичний журнал, № 2, 104–112.
- ЗАЙЦЕВА, З. І., 2004, «Записки Наукового товариства ім. Шевченка»: започаткування та шлях до академічного стандарту (1892–1914 рр.): [Закінч.]. Український історичний журнал, № 5, 122–134.
- ЗЕЛІНСЬКА, Н., ПИЛИПІВ, О., 1995, М. Грушевський і «Літературно-науковий вісник»: Кроки до культурницького об'єднання України, Михайло Грушевський і Західна Україна: Доповіді і повідом., наук. конф., Львів: Світ, 318–321.
- КАНЦЕЛЯРУК, Б. І., 1975, Іван Франко – співредактор журналу «Літературно-науковий вісник» (1898–1906 рр.): дис. ... канд. філолог. наук. Київ.
- КАПЕЛЮШНИЙ, В. П., КУЗІНА Н. В., 1998, Висвітлення в літературі діяльності М. С. Грушевського по перенесенню «Літературно-наукового вісника» до Києва, Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України, К., № 2, 151–156.
- КВІТКО, І., 1995, Грушевський як редактор, Михайло Грушевський і Західна Україна: Доповіді і повідом., наук. конф., Львів: Світ, С. 313–316.
- КОКОРУДЗ, І., 1898, Діяльність виділу. Вересень – грудень 1897 р., Записки НТШ, Львів, Т. XXI, Кн. I, 5.
- КОНОВЕЦЬ, О., 1995, М. Грушевський – фундатор Української національної наукової преси, Михайло Грушевський і Західна Україна: Доповіді і повідом., наук. конф., Львів: Світ, 312–313.

- КОРБИЧ, Г., 1994, Біля витоків Всеукраїнського видання: Діяльність редакторів часопису «Літературно-науковий вістник» у Львові протягом 1898–1906 рр., Київська старовина, № 2, 113–122.
- КРЫМСКИЙ, А., 1893, Записки Наукового товариства імені Шевченка. Видання, присвячене науці і письменству українсько-руського народу, Впорядкував др. Ю. Целевич, Т. 1, Львів. 1892, Этнографическое обозрение, М., Кн. 18, № 3, С. 177–179.
- КРЫМСКИЙ, А., 1894, Записки Наукового товариства ім. Шевченка. Видання, присвячене науці і письменству українсько-руського народу. Впорядкував О. Барвінський, Т. 3, Львів, 1894, Этнографическое обозрение, М., Кн. 23, № 4, 192–193.
- КУЗІНА, Н., 1998, Редакційна діяльність М. С. Грушевського в «Літературно-науковому вістнику» в 1907–1908 роках, Михайло Грушевський і сучасність: Матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 130-річ. від дня народж. М. С. Грушевського, К., 26–28.
- КУПЧИНСЬКИЙ, О., 1995, 230 томів «Записок НТШ», Записки НТШ, Львів, Т. ССXXX. Праці Секції етнографії та фольклористики, 5–30.
- КУЧЕР, Р. В., 1992, Наукове Товариство ім. Шевченка: Два ювілеї. Київ.
- ЛЕВ, В., 1972, Сто років праці для науки й нації. Коротка історія Наукового Товариства ім. Шевченка. Нью-Йорк: Наукове товариство ім. Шевченка в ЗДА.
- МАКОВЕЙ, О., 1899, Літературно-науковий Вістник, Записки НТШ, Львів, Т. XXVII, 1–7.
- ПАНЬКОВА, С., 2005, «Літературно-науковий вістник» – рупор громадсько-політичної праці Михайла Грушевського (1907–1914 рр.), Київ і кияни: Матеріали щорічної науково-практичної конференції (Музей історії міста Києва), К., Вип. 4, 139–157.
- РОМАНІВ, О., 1992, Відродження «Записок НТШ», Вісник АН України, № 5, 62–65.
- РУСІНА, О. В., 1991, «Записки» НТШ, Український історичний журнал, № 8, 95–97.
- СТУДИНСЬКИЙ, К., 1928, Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові (1873–1928 рр.), Записки НТШ, Львів, Т. 150. Праці філологічної та історично-філософської секції, XI–XVIII.
- ТКАЧЕНКО, І. В., 2010, Редакційна політика М. Грушевського в «Літературно-науковому вістнику» (1907–1914 рр.), Український історичний журнал, № 5, 90–103.
- ФРАНКО, А., 1998, Іван Франко – редактор видавничої серії Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка «Українсько-руська бібліотека», Іван Франко – письменник, мислитель, громадянин: матеріали міжнар. наук. конф., Львів, 25–27 вересня 1996, Львів: Світ, 578–585.
- ФРАНКО, А. Д., 1995, Науково-організаційна і видавнича діяльність Івана Яковича Франка у науковому товаристві ім. Т. Г. Шевченка: дис. ... канд. іст. наук. 07.00.02. Львів.
- ЦИБЕНКО, І., 2004, Критико-бібліографічна діяльність Михайла Грушевського на сторінках «Записок НТШ» та «Літературно-наукового вісника»: (Львівський період життя і творчості видатного вченого: 1894–1914 роки), Вісник Книжкової палати, К., № 3, 30–35.
- ЦИБЕНКО, І. П., 2005, Бібліографічні аспекти наукової спадщини М. С. Грушевського: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 07.00.08. Київ.
- ШАПОВАЛ, Ю., 1997, «Літературно-науковий вістник» під редакторством Івана Франка (1898–1906 рр.): Генезис етнографічних і літературно-мистецьких процесів, Народознавчі зошити, № 4, 215–217.
- ЯКИМОВИЧ, Б., 2006, Іван Франко – видавець: книгознавчі та джерелознавчі аспекти. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені І. Франка.
- ЯКИМОВИЧ, Б., 2006, Іван Франко – видатний теоретик і практик видавничої справи в Україні, Галичина, № 12–13, 68–85.
- ЯКИМОВИЧ, Б., 2007, Видавнича діяльність Івана Франка в Науковому Товаристві ім. Шевченка, Буття в мистецтві, Львів, 506–510.
- ЯКИМОВИЧ, Б., 2008, Видавнича діяльність Івана Франка: ad fontes, Вісник Львівського університету. Серія: Книгознавство, бібліотекознавство та інформаційні технології: збірник наукових праць, Львів, Вип. 3, 116–144.
- ЯКИМОВИЧ, Б., 2008, Іван Франко як книгознавець і видавець, Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка, Донецьк, Т. 23: Література, 101–123.
- ЯКИМОВИЧ, Б. З., 2007, Іван Франко як книгознавець і видавець (1890-ті роки XIX ст. – 1916 р.): дис. ... доктора іст. наук: 07.00.08. Київ.
- ЯСЬ, О. В., 2000, Літературно-науковий вістник: Показчик змісту. Т. 1–109 (1898–1932). К., Нью-Йорк: «Смолоскип».
- ЯСЬ, О. В., 2009, Літературно-науковий вісник, Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла – Мі, К.: Наукова думка.
- DOROSHENKO, V., 1993, Literaturno-naukovyv vistnyk, Encyclopedia of Ukraine: University of Toronto Press, Vol.III, 157–158.

References

- ANTONOVYCH, O., 1991, [Kupchynskyi O.] Pro 156-y tom Zapysok Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka, yakyi ne vyshov drukom u 1939 rotsi [About the 156th volume of the Notes of the Shevchenko Scientific Society, which was not published in 1939]. Zapysky NTSh, Lviv, T. 222 (CCXXII). Pratsi Istoryko-filosofskoi seksii, 427–434. [In Ukrainian].
- BARTKO, O., 2007, «Literaturno-naukovyi visnyk»: do problemy periodyzatsii, Slovo i chas, № 6, 32–36. [In Ukrainian].
- BURLAKA, H., 2004, Spivpratsia Mykhaila Hrushevskoho ta Osypa Makoveia v pershi roky vydannia «Literaturno-naukovoho visnyka»: (Z dodatkovy vybranykh lystiv O. Makoveia do M. Hrushevskoho) [The collaboration of Mykhailo Hrushevsky and Osyp Makovei in the first years of publication of the Literary-Scientific Bulletin: (From additionally selected letters by O. Makovei to M. Hrushevsky)]. Slovo i chas, № 5, 58–75. [In Ukrainian].
- VASYLENKO, M., 2005, Vydavnychi idei Ivana Franka [The publishing ideas of Ivan Franko]. DIL, № 2, 44–51. [In Ukrainian].
- VOZNIAK, M., 1929, Ol[eksandr] Konyskyi i pershi tomy «Zapysok» (Z dodatkom yoho lystiv do Mytr[ofana] Dykareva [Alexander Konysky and the first volumes of «Notes» (with the addition of his letters to Mitrofan Dykarev]. Zapysky NTSh, Lviv, SL, 339–390. [In Ukrainian].
- HYRYCH, I., 2005, Publitsystyka M. Hrushevskoho na storinkakh «Literaturno-naukovoho visnyka» (1907–1914) [M. Hrushevsky's journalism in the pages of the Literary-Scientific Bulletin (1907–1914)]. Hrushevskiyi M. Tvory: U 50 t., Lviv, T. 2, V–XXIII. [In Ukrainian].
- HNATIUK, V., 1910, Desiatylitie ukrainsko-ruskoj vydavnychoi spilky u Lvovi [The decade of the Ukrainian-Russian Publishing Union in Lviv]. Literaturno-naukovyi vistnyk, Lviv, T. LII, Kn. IX, 335–344. [In Ukrainian].
- DZHYDZHORA, I., 1908, Literaturno-Naukovyi Vistnyk [Literary-Scientific Bulletin]. Zapysky NTSh, T. LXXXVI, Kn. VI, 150–160. [In Ukrainian].
- DZHYDZHORA, I., 1906, Ohliad chasopysiv za r. 1905. – Chasopysy ukrainski [The review of magazines for 1905. – Ukrainian magazines]. Zapysky NTSh, Lviv, T. LXXIII, Kn. V, 166–175. [In Ukrainian].
- DOROSHENKO, V., 1948, Literaturno-naukovyi visnyk [Literary-scientific bulletin]. Avhsburh: Ukr. vilna akad. nauk. [In Ukrainian].
- DOROSHENKO, V., 1948, Literaturno-naukovyi vistnyk (Z nahody 50-littia zasnovannia) [Literary-scientific bulletin (On the occasion of the 50th anniversary of its foundation)]. Literaturno-Naukovyi Vistnyk, Lviv, T. XX-XII, Kn. I, 47–55. [In Ukrainian].
- DRAHOMANOV, M., 1893, Zapysky Tovarystva im. Shevchenka, Narod, № 14, 128–130, № 17, 186–188, № 18, 207–208, № 19–20, 235–237. [In Ukrainian].
- DRAHOMANOV, M., 1893, Zapysky Tovarystva im. Shevchenka [The Notes of the Shevchenko Scientific Society]. Narod, № 17, 186–188. [In Ukrainian].
- DRAHOMANOV, M., 1893, Zapysky Tovarystva im. Shevchenka [The Notes of the Shevchenko Scientific Society]. Narod, № 18, 207–208. [In Ukrainian].
- DRAHOMANOV, M., 1893, Zapysky Tovarystva im. Shevchenka [The Notes of the Shevchenko Scientific Society]. Narod, № 19–20, 235–237. [In Ukrainian].
- ZAITSOVA, Z. I., 2004, «Zapysky Naukovoho tovarystva im. T. H. Shevchenka»: zapochatkuvannia ta shliakh do akademichnoho standartu (1892–1914 rr.) [The «Notes of the Shevchenko Scientific Society»: the beginning and the path to the academic standard (1892–1914)]. Ukrainskyi istorychnyi zhurnal, № 2, 104–112. [In Ukrainian].
- ZAITSOVA, Z. I., 2004, «Zapysky Naukovoho tovarystva im. Shevchenka»: zapochatkuvannia ta shliakh do akademichnoho standartu (1892–1914 rr.): [Zakinch.] [The «Notes of the Shevchenko Scientific Society»: the beginning and the path to the academic standard (1892–1914)]. Ukrainskyi istorychnyi zhurnal, № 5, 122–134. [In Ukrainian].
- ZELINSKA, N., PYLYPIV, O., 1995, M. Hrushevskiyi i «Literaturno-naukovyi visnyk»: Kroky do kulturnytskoho obiednannia Ukrainy [M. Hrushevsky and «Literary-Scientific Bulletin»: Steps to the cultural association of Ukraine]. Mykhailo Hrushevskiyi i Zakhidna Ukraina: Dopovidi i povidom, nauk. konf., Lviv: Svit, 318–321. [In Ukrainian].
- KANTSELIARUK, B. I., 1975, Ivan Franko – spivredaktor zhurnalnu «Literaturno-naukovyi visnyk» (1898–1906 rr.) [Ivan Franko – co-editor of the journal «Literary and Scientific Bulletin» (1898–1906)]: dys. ... kand. filoloh. nauk. Kyiv. [In Ukrainian].
- KAPELIUSHNYI, V. P., KUZINA N. V., 1998, Vysvitlennia v literaturi diialnosti M. S. Hrushevskoho po perenesenniu «Literaturno-naukovoho vistnyka» do Kyeva [The coverage in the literature of the activities

of M.S. Hrushevsky on the transferring of «Literary and Scientific Bulletin» to Kiev]. *Visnyk Akademii pratsi i sotsialnykh vidnosyn Federatsii profspilok Ukrainy*, K., № 2, 151–156. [In Ukrainian].

KVITKO, I., 1995, Hrushevskiyi yak redaktor [Hrushevsky as an editor]. *Mykhailo Hrushevskiyi i Zakhidna Ukraina: Dopovidi i povidom. nauk. konf.*, Lviv: Svit, S. 313–316. [In Ukrainian].

KOKORUDZ, I., 1898, Diialnist vydilu. Veresen – hruden 1897 r. [The activities of the board. September – December 1897]. *Zapysky NTSh*, Lviv, T. XXI, Kn. I, 5. [In Ukrainian].

KONOVETS, O., 1995, M. Hrushevskiyi – fundator Ukrainskoi natsionalnoi naukovoï presy [M. Hrushevsky is the founder of the Ukrainian National Scientific Press]. *Mykhailo Hrushevskiyi i Zakhidna Ukraina: Dopovidi i povidom. nauk. konf.*, Lviv: Svit, 312–313. [In Ukrainian].

KORBYCH, H., 1994, Bilia vytokiv Vseukrainskoho vydannia: Diialnist redaktoriv chasopysu «Literaturno-naukovyi vistnyk» u Lvovi protiahom 1898–1906 rr. [At the origins of the All-Ukrainian edition: The activities of the editors of the magazine «Literary-Scientific Bulletin» in Lviv during 1898–1906.]. *Kyivska starovyna*, № 2, 113–122. [In Ukrainian].

KRYMSKIY, A., 1893, *Zapysky Naukovoho tovarystva imeni Shevchenka*. Vydannia, prysviachene nautsi i pysmenstvu ukrainsko-ruskoho narodu, Vporiadkuvav dr. Yu. Tselevych, T. 1, Lviv. 1892 [Notes of the Shevchenko Scientific Society. The publication devoted to the science and literature of the Ukrainian-Russian people was edited by Dr. Yu. Tselevych, Vol. 1, Lviv. 1892]. *Etnohraficheskoe obozrenie*, M., Kn. 18, № 3, S. 177–179. [In Ukrainian].

KRYMSKIY, A., 1894, *Zapysky Naukovoho tovarystva im. Shevchenka*. Vydannia, prysviachene nautsi i pysmenstvu ukrainsko-ruskoho narodu. Vporiadkuvav O. Barvynskiy, T. 3, Lviv, 1894 [Notes of the Shevchenko Scientific Society. The publication devoted to the science and literature of the Ukrainian-Russian people was edited by O. Barvinsky, Vol. 3, Lviv]. *Etnohraficheskoe obozrenie*, M., Kn. 23, № 4, 192–193. [In Ukrainian].

KUZINA, N., 1998, Redaktsiina diialnist M. S. Hrushevskoho v «Literaturno-naukovomu vistnyku» v 1907–1908 rokakh [The editorial activity of M.S. Hrushevsky in the «Literary-Scientific Bulletin» in 1907–1908]. *Mykhailo Hrushevskiyi i suchasnist: Materialy mizhnar. nauk. konf., prysviach. 130-rich. vid dnia narodzh. M. S. Hrushevskoho*, K., 26–28. [In Ukrainian].

KUPCHYNSKYI, O., 1995, 230 tomiv «Zapysok NTSh» [230 volumes of the «Notes of NTSh»]. *Zapysky NTSh*, Lviv, T. CCXXX. Pratsi Sektsii etnohrafii ta folklorystyky, 5–30. [In Ukrainian].

KUCHER, R. V., 1992, *Naukove Tovarystvo im. Shevchenka: Dva yuvilei* [Shevchenko Scientific Society: two anniversaries]. Kyiv. [In Ukrainian].

LEV, V., 1972, *Sto rokiv pratsi dlia nauky y natsii. Korotka istoriia Naukovoho Tovarystva im. Shevchenka* [The one hundred years of work for science and the nation. A brief history of the Shevchenko Scientific Society]. Niu-York: *Naukove tovarystvo im. Shevchenka v ZDA*. [In Ukrainian].

MAKOVEI, O., 1899, *Literaturno-naukovyi Vistnyk* [Literary-Scientific Bulletin]. *Zapysky NTSh*, Lviv, T. XXVII, 1–7. [In Ukrainian].

PANKOVA, S., 2005, «Literaturno-naukovyi vistnyk» – rупor hromadsko-politychnoi pratsi Mykhaila Hrushevskoho (1907–1914 rr.) [«Literary-Scientific Bulletin» – the mouthpiece of socio-political activities of Mikhail Hrushevsky (1907–1914)]. *Kyiv i kyiany: Materialy shchorichnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Muzei istorii mista Kyieva)*, K., Vyp. 4, 139–157. [In Ukrainian].

ROMANIV, O., 1992, Vidrozhennia «Zapysok NTSh» [The revival of «Notes of NTSh»]. *Visnyk AN Ukrainy*, № 5, 62–65. [In Ukrainian].

RUSINA, O. V., 1991, «Zapysky» NTSh [The «Notes of NTSh»]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*, № 8, 95–97. [In Ukrainian].

STUDYNSKYI, K., 1928, *Naukove Tovarystvo im. Shevchenka u Lvovi (1873–1928 rr.)* [Shevchenko Scientific Society in Lviv (1873–1928)]. *Zapysky NTSh*, Lviv, T. 150. Pratsi filolohichnoi ta istorychno-filosofichnoi sektsii, XI–XVIII. [In Ukrainian].

TKACHENKO, I. V., 2010, Redaktsiina polityka M. Hrushevskoho v «Literaturno-naukovomu vistnyku» (1907–1914 rr.) [The editorial policy of M. Hrushevsky in the «Literary-Scientific Bulletin» (1907–1914)]. *Ukrainskyi istorychnyi zhurnal*, № 5, 90–103. [In Ukrainian].

FRANKO, A., 1998, *Ivan Franko – redaktor vydavnychoi serii Naukovoho tovarystva im. T. H. Shevchenka «Ukrainsko-ruska biblioteka»* [Ivan Franko – editor of the publishing series of the Shevchenko Scientific Society «Ukrainian-Russian Library»]. *Ivan Franko – pysmennyk, myslytel, hromadianyn: materialy mizhnar. nauk. konf.*, Lviv, 25–27 veresnia 1996, Lviv: Svit, 578–585. [In Ukrainian].

FRANKO, A. D., 1995, *Naukovo-orhanizatsiina i vydavnycha diialnist Ivana Yakovycha Franka u naukovomu tovarystvi im. T. H. Shevchenka* [Scientific, organizational and publishing activity of Ivan Yakovlevich Franko in the Shevchenko Scientific Society]: dys. ... kand. ist. nauk. 07.00.02. Lviv. [In Ukrainian].

TSYBENKO, I., 2004, *Krytyko-bibliohrafichna diialnist Mykhaila Hrushevskoho na storinkakh «Zapysok NTSh» ta «Literaturno-naukovoho visnyka»: (Lvivskiyi period zhyttia i tvorchosti vydatnoho vchenoho: 1894–1914*

roky) [The critical and bibliographic activity of Mykhailo Hrushevsky on the pages of «Notes of NTSh» and «Literary-Scientific Bulletin»: (Lviv period of life and work of the outstanding scientist: 1894–1914)]. Visnyk Knyzhkovoi palaty, K., № 3, 30–35. [In Ukrainian].

TSYBENKO, I. P., 2005, Bibliografichni aspekty naukovoї spadshchyny M. S. Hrushevskoho [Bibliographic aspects of scientific heritage of M.S. Hrushevsky]: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 07.00.08. Kyiv. [In Ukrainian].

SHAPOVAL, Yu., 1997, «Literaturno-naukovyi visnyk» pid redaktorstvom Ivana Franka (1898–1906 rr.): Henezys etnografichnykh i literaturno-mystetskykh protsesiv [«Literary-Scientific Bulletin» edited by Ivan Franko (1898–1906): Genesis of ethnographic and literary-artistic processes]. Narodoznavchi zoshyty, № 4, 215–217. [In Ukrainian].

YAKYMOVYCH, B., 2006, Ivan Franko – vydavets: knyhoznavchi ta dzhereloznavchi aspekty [Ivan Franko – publisher: bibliological and source studies aspects]. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU imeni I. Franka. [In Ukrainian].

YAKYMOVYCH, B., 2006, Ivan Franko – vydatnyi teoretik i praktyk vydavnychoi spravy v Ukraini [Ivan Franko is an outstanding theoretician and practitioner of publishing in Ukraine]. Halychyna, № 12–13, 68–85. [In Ukrainian].

YAKYMOVYCH, B., 2007, Vydavnycha diialnist Ivana Franka v Naukovomu Tovarystvi im. Shevchenka [The publishing activity of Ivan Franko in the Shevchenko Scientific Society]. Buttia v mystetstvi, Lviv, 506–510. [In Ukrainian].

YAKYMOVYCH, B., 2008, Vydavnycha diialnist Ivana Franka: ad fontes [The publishing activity of Ivan Franko: ad fonts]. Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: Knyhoznavstvo, bibliotekoznavstvo ta informatsiini tekhnologii: zbirnyk naukovykh prats, Lviv, Vyp. 3, 116–144. [In Ukrainian].

YAKYMOVYCH, B., 2008, Ivan Franko yak knyhoznavets i vydavets [Ivan Franko as a bibliologist and publisher]. Donetskyi visnyk Naukovoho tovarystva im. Shevchenka, Donetsk, T. 23: Literatura, 101–123. [In Ukrainian].

YAKYMOVYCH, B. Z., 2007, Ivan Franko yak knyhoznavets i vydavets (1890-ti roky XIX st. – 1916 p.) [Ivan Franko as a bibliologist and publisher (1890s of the XIX century – 1916 p.)]: dys. ... doktora ist. nauk: 07.00.08. Kyiv. [In Ukrainian].

YAS, O. V., 2000, Literaturno-naukovyi vistnyk: Pokazhchyk zmistu. T. 1–109 (1898–1932) [Literary-Scientific Bulletin: Index of contents. T. 1–109 (1898–1932)]. K., Niu-York: «Smoloskyp». [In Ukrainian].

YAS, O. V., 2009, Literaturno-naukovyi visnyk, Entsyklopediia istorii Ukrainy [Literary and Scientific Bulletin, Encyclopedia of the History of Ukraine]: T. 6: La – Mi, K.: Naukova dumka. [In Ukrainian].

DOROSHENKO, V., 1993, Literaturno-naukovyi vistnyk [Literary and Scientific Bulletin]. Encyclopedia of Ukraine: University of Toronto Press, Vol.III, 157–158. [In English].

Дослідження видавничої діяльності Наукового товариства імені Шевченка у Львові: етнологічний аспект

У статті висвітлюється проблема дослідження видань Товариства в контексті розвитку етнологічних знань в цій інституції. В періодичних виданнях НТШ містяться оцінки стану розвитку етнології в цій організації як самими її членами, так і відомими тогочасними європейськими вченими. Аналізується проблема історіографічного дослідження таких друкованих органів Товариства, як «Записки НТШ» та «Літературно-науковий вістник». У цих періодичних виданнях знаходяться важливі відомості щодо оцінки етнологічних здобутків членів Товариства, інформація про етнографічні наукові пошуки в цій організації, а також подається огляд видань Етнографічної комісії – відповідного структурного підрозділу в межах якого проводились народознавчі дослідження. На сторінках зазначених друкованих органів можна простежити наукову полеміку вчених стосовно проблеми розвитку етнології в НТШ. Під таким кутом зору періодичні видання Товариства не аналізувалися, хоча на сьогодні наявна низка статей, монографій, дисертаційних досліджень, бібліографічних покажчиків, які присвячені окремим виданням Товариства. Зокрема, «Літературно-науковий вістник» найчастіше ставав об'єктом наукових досліджень учених. Водночас, незважаючи на наявність окремих праць, присвячених дослідженню розвитку науки у Товаристві, в них не виділений саме етнологічний контекст. Зазначеного проблема потребує комплексного підходу, що вимагає системного аналізу видавничої діяльності Товариства народознавчого характеру з охопленням праць, що стосуються етнології, етнографії, фольклористики, музикознавства, звичаєвого права тощо.

Ключові слова: історіографія, етнологія, етнографія, фольклористика, Товариство, періодичні видання.

Konta Rostyslav, Doctor of Historical Sciences, Professor of Department of Ethnology and Local History, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Конта Ростислав, доктор історичних наук, професор кафедри етнології та краєзнавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6803-3242>

Ховайба Наталія, кандидат історичних наук, асистент кафедри історії мистецтв Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Khovaiba Natalia, Candidate of Historical Sciences, Assistant of the Department Art History, Taras Shevchenko National University of Kyiv.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0763-6645>

Received: 03-10-2020

Advance Access Published: October, 2020